

MAJ 2020

NYHEDSBREV

Den Sociale Retshjælps Fond

DSRFS GÆLDSARBEJDE - MIDT I EN CORONA-TID

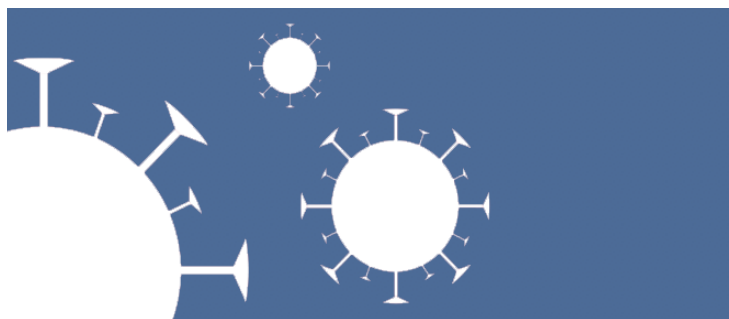
SKREVET AF LAILA VINTHER

DSRFs mission er at sørge for, at der er adgang til gældsrådgivning og juridisk rådgivning for alle landets borgere, hvis de har behov herfor. Denne mission blev for en tidsat under voldsomt pres, da landet lukkede ned 11. marts pga. corona.

Dagen var historisk og skelsættende, også for DSRF. Medarbejdere blev sendt hjem, arbejdsgange blev omstruktureret og nye, uvante opgaver kom til. De efterfølgende uger arbejdede alle medarbejdere hjemmefra.

Grundet GDPR samt krav om supervision og kvalitetskontrol satte hjemmearbejdet dog begrænsninger for omfanget af den rådgivning, som vi kunne yde. Det var derfor med en vis lettelse, at vi 14. april sendte vores rådgivningspraktikanter tilbage på kontoret.

Siden er de frivillige fulgt efter, og vi er snart tilbage til en hverdag, der ligner den, som vi kender – bortset fra at nye regler om afstand, hygiejne og sygdomssymptomer, nu er blevet implementeret i organisationen og skal efterleves af alle.

I skrivende stund har vi stadig lukket for fysiske henvendelser og vores opsøgende besøg er ligeledes stadig i bero. Vi er dog fulde af forventninger om, at vi efter sommerferien også kan starte disse aktiviteter igen.

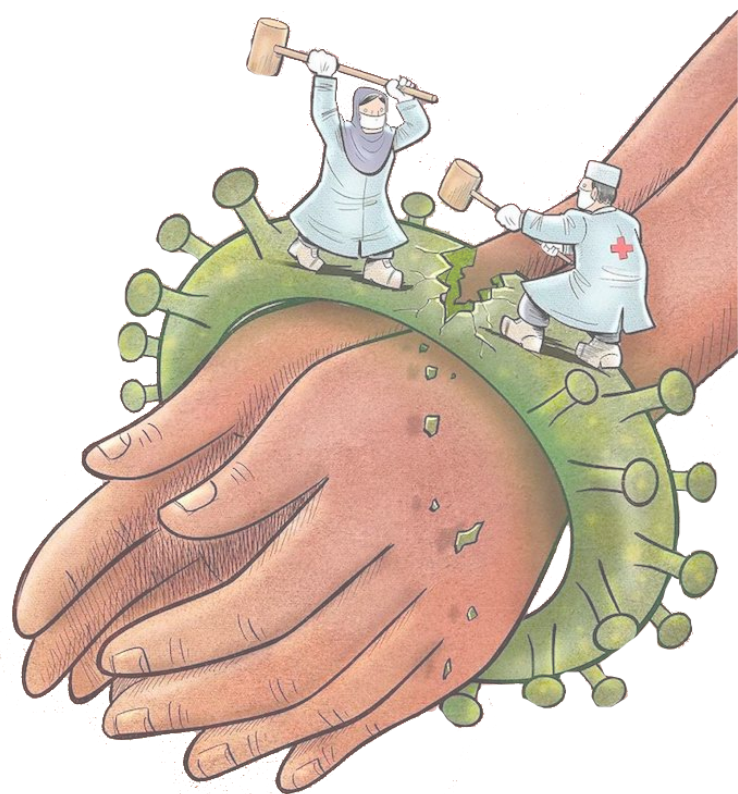
Vi kan kun gisne om, hvordan Danmark ser ud efter genoplukningen og hvor stort et omfang den økonomiske nedgang har på danskernes gældssituation. Vi har allerede set massefyringer og en brat opbremsning i økonomien.

Vi er derfor også i fuld gang med at ruste os til kampen, både nationalt og internationalt. Vi arbejder på at optimere arbejdsgange, henvendelsesformer og processer, så vi kan hjælpe så mange borgere som muligt. Vi er yderligere i gang med en digital transformation, så vi kan udføre vores arbejde så sikkert som muligt, både i vores klienters og frivilliges henseende.

Internationalt afholder og deltager vi flittigt i møder hos **the European Consumer Debt Network**.

Her udveksler vi erfaringer, og gør brug af hinandens arbejde, værktøjer og viden. Situationen er alvorlig i hele Europa, men vi har heldigvis opbakning fra et helt hold af eksperter, så vi forhåbentlig kan komme bedst muligt igennem krisen.

Der er ingen tvivl om, at der er mere brug for DSRF og landets andre gældsrådgivningsorganisationer end nogensinde før – og vi står, trods udfordringer, stadig klar på kampens frontlinje til at tage os af de, som bliver ramt af COVID-19s konsekvenser.

DANSKERNES GÆLD STIGER, DSRF ER KLAR TIL AT HJÆLPE

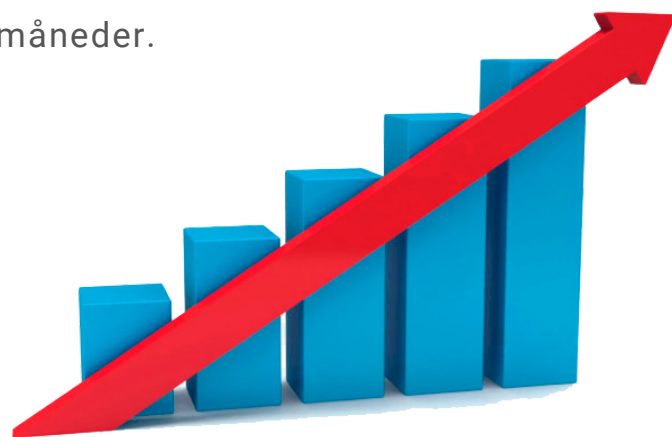
SKREVET AF LAILA VINTHER

COVID-19s indvirkning på antallet af borgere, der henvender sig til DSRF er stadig uvist, da konsekvenserne af de mange forandringer endnu ikke er slået helt igennem.

Men selv inden pandemien ramte, var antallet af henvendelser til DSRF støt stigende, og vi kan derfor kun formode, at COVID-19 sætter ekstra fart på denne udvikling. Hos DSRF er det særligt borgere på overførselsindkomst og indsatte rundt omkring i landets fængsler, der trækker denne statistik op, men gældsrådgivningsorganisationer landet over har rapporteret om et støt stigende behov for gældsrådgivning fra et bredt udsnit af borgere. Det er vigtigt, at vi kan hjælpe borgerne med at få styr på deres gæld, så de kan komme videre med deres liv.

Med gældsrådgiveres hjælp får borgerne bedre muligheder for at få overblik over deres gæld, en bedre struktur fremadrettet og dermed bedre vilkår for at komme ud af deres sociale udsathed og gældssituation. Dette vil yderligere kunne resultere i et bedre liv, hvor de kan holde fokus på job, uddannelse og familieliv.

Den kommende tid bliver en svær periode. Mange vil opleve en nedgang i indtægter, som kan gøre det svært at afbetale potentiel gæld. Danskernes samlede gæld risikerer at stige og vi kan kun formode, hvordan truslen om den økonomisk krise i Danmark vil udarte sig. Medierne har allerede rapporteret, at arbejdsløsheden i Danmark har nået samme højde som efter finanskrisen – og dette på bare 3 måneder.

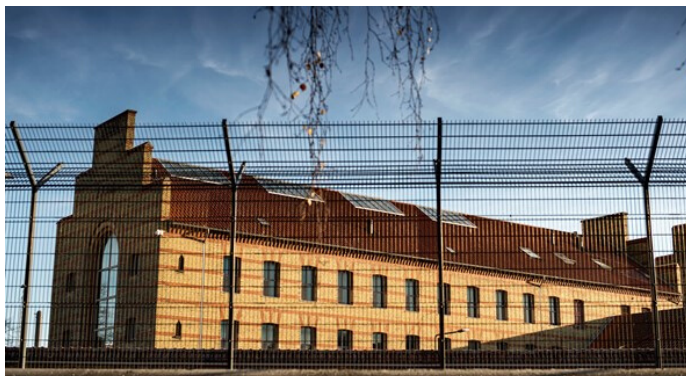
Der er derfor ingen tvivl om, at der vil være stor brug for DSRF og landets andre gældsrådgivningsorganisationer i den kommende tid. Vigtigheden af gældsrådgivning stiger nemlig i takt med, at gældsbyrden stiger.

Vi har heldigvis mange topmotiverede medarbejdere hos DSRF, og vi ved vores kollegaer rundt omkring i landet også har arbejdshandskerne på. Vi har ikke tænkt os at kaste håndklædet i ringen og står naturligvis klar til at hjælpe dem, som henvender sig.

DA FÆNGSLERNE LUKKEDE NED

SKREVET AF ISABELLA KJÆR
MORTENSEN

Da Danmark lukkede ned, ramte konsekvenserne bredt - også for de indsatte rundt omkring i de danske fængsler. Fra den ene dag til den anden blev alt ud over kernefunktioner lukket ned, og de indsattes hverdag blev dermed vendt på hovedet. En konsekvens var bl.a., at det nu kun var advokater og politi, der måtte komme på besøg i fængslerne.

For DSRFs Fængselsrejsehold betød dette, at de ikke længere kunne tage på opsøgende besøg i landets arrester, fængsler, udslningspensioner og KiF-afdelinger, og dermed at de indsatte mangler en essentiel rådgivning, som kan have afgørende betydning for deres liv efter løsladelse.

Før coronakrisen tilbød Fængselsrejseholdet økonomisk rådgivning til ovenstående målgruppe. Indsatte er blandt dem, der har størst gæld til det offentlige og andre kreditorer. Gælden kommer bl.a. fra sagsomkostningerne fra retssagerne, og typisk vokser gælden sig kun større under afsoning, da de indsatte ikke har mulighed for at afdrage på gælden, når de sidder inde pga. manglende indkomst.

Efter løsladelse er gælden for mange så uoverskueligt, at de ikke kan se, hvordan de nogensinde kan afvikle den og flere fristes derfor til at lave ny kriminalitet for at skaffe ekstra penge. Fængselsrejseholdet søger derfor at give de indsatte et overblik over deres økonomiske situation og lægge en plan for, hvordan de lever et økonomisk struktureret liv – så de kan leve et retskaffent liv.

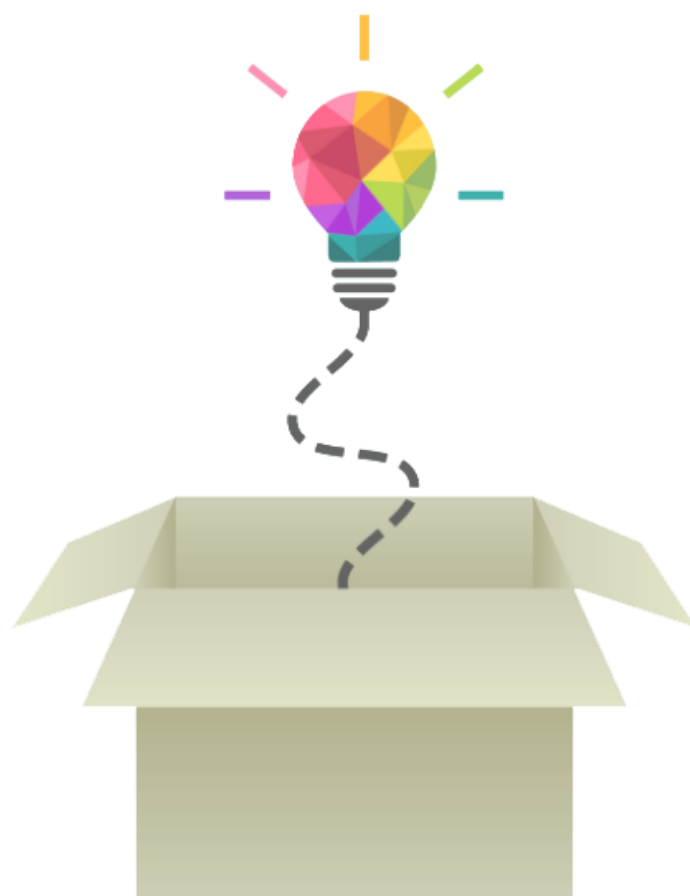
Denne mulighed er p.t. taget fra dem. Forhåbentlig blot midlertidigt. Men der er ingen tvivl om, at det er pressede indsatte, som Fængselsrejseholdet vil møde, når det forhåbentlig snart kan komme på opsøgende besøg igen.

Krisen har nemlig også betydet, at de indsatte ikke har kunnet få besøg af deres familier og pårørende. Alle deres aktiviteter er yderligere lukket ned, ikke blot Fængselsrejseholdets besøg, men også skole og værksted, som de indsatte ligeledes har stor gavn af. Ikke overraskende har det flere steder medført strejker.

Det kan derfor også kun gå for langsomt med at finde en forsvarlig måde, hvor aktiviteter som Fængselsrejseholdet kan genoptages, så vi kan assistere de indsatte bedst muligt i deres resocialiseringsproces.

Det kan blive nødvendigt at tænke ud af boksen i forhold til, hvordan rådgivningen skal foregå fremadrettet og af hvem.

Det er vi heldigvis i fuld gang med og en normalisering af hverdagen kan forhåbentlig også snart indfinde sig i de danske fængsler.

ANTALLET AF KVIKLÅN ER FALDET, EFTER FLERE ÅRS STIGNING

SKREVET AF LAILA VINTHER

Kviklån har længe været epicentret for diskussionerne om gældsproblemer. I 2019 kom kviklån med meget høje renter da også på den politiske dagsorden. En opgørelse viste, at der i løbet af 2018 var blevet optaget 358.000 kviklån. Dette var en stigning på 70% fra 2017. Ud af alle disse lån tegnede de unge mellem 18-29 år sig for 40%.

Dette er en bekymrende udvikling og et næsten enigt Folketing blev den 19. december 2019 også enige om en aftale, som gør op med kviklån, som vi kender dem i dag. Denne aftale er i skrivende stund fremlagt som lovforslag og forventes vedtaget i Folketinget den 4. juni 2020 og skal træde i kraft fra 1. juli 2020.

Dette lovforslag blev udarbejdet for at hjælpe de mange, særligt unge og socialt udsatte, som er blevet fanget i uoverskuelige gældsposter pga. kviklån. Loven skal bevirke, at der bliver indført et ÅOP-loft på 35%. I dag kan disse årlige omkostninger nå helt op på 700%. Der skal yderligere indføres et omkostningsloft, som betyder, at låntageren maksimalt vil kunne komme til at tilbagebetale det dobbelte af lånebeløbet, inklusiv renter, gebyrer og afdrag.

I dag kan disse årlige omkostninger nå helt op på 700%. Der skal yderligere indføres et omkostningsloft, som betyder, at låntageren maksimalt vil kunne komme til at tilbagebetale det dobbelte af lånebeløbet, inklusiv renter, gebyrer og afdrag. Loven er endnu ikke trådt i kraft og effekten heraf er derfor stadig ukendt.

Til gengæld viser der sig et tydeligt billede af kviklånsmarkedet i COVID-19s tegn. Ifølge en opgørelse lavet i maj 2020 har 90% færre danskere optaget kviklån i de måneder, landet har været lukket ned sammenlignet med samme periode sidste år.

Umiddelbart kan dette ses som en positiv konsekvens af pandemien, men grundene hertil kan være dystre. COVID-19, og den medfølgende nedlukning, giver økonomiske usikkerheder og mange borgere er bange for at blive arbejdsløse - og frygter dermed ikke at kunne tilbagebetale evt. lån. De manglende lånoptag bunder altså i usikre fremtidsudsigter. En anden årsag kan dog også være de mange grænselukninger og dermed folks manglende muligheder for at rejse på ferie.

Mange tager kviklån for netop at komme på ferie, og da de ikke har mulighed herfor, har de ingen grund til at tage et lån.

Selvom udviklingen set med gældsmæssige øjne umiddelbart er positiv, så vides det endnu ikke hvordan markedets og borgernes forbrugsmønstre udarter sig, når hverdagen igen bliver mere normal.

For et endeligt bud på kviklånsmarkedets status, må vi se tiden an. I DSRF følger vi både denne og den kommende lovgivning tæt.

UNGE OG GÆLD – ET STIGENDE PROBLEM

SKREVET AF LAILA VINTHER

Der er desværre mange unge, som kommer ind i voksenlivet med store gældsproblemer. Som ung i dag er det vigtigt for mange at have den nyeste smartphone eller det nyeste modetøj, men det kan være svært at få råd til det, man begærer.

Derfor køber mange unge mobiltelefoner på afbetaling eller optager kviklån og forbrugslån for at have råd til deres livsstil. Der ses også en tendens til, at de unge, som får børn i en meget ung alder, oplever gældsproblemer, da de endnu ikke har været på arbejdsmarkedet og hverken har opsparing eller økonomisk ballast, når de bliver forældre.

Næsten hver sjette af alle unge mennesker havner i gældsproblemer inden de er fyldt 27 år.

Og for en tredjedel af disse unge bliver problemerne langvarige og forfølger dem i mere end seks år.

Der er desværre mange unge mellem 18-30 år, som låner penge, de ikke kan betale tilbage.

Knap halvdelen af de unges gæld er registreret som misligholdt. Der var i 2019 på landsplan samlet set 46.000 unge mennesker i RKI noteret for en samlet gæld på godt 1,4 milliarder. Det er 1000 færre unge end i 2018, men gælden er steget fra 1,3 milliarder i 2018 til 1,43 milliarder i 2019. Det er glædeligt, at der er færre unge, der bliver registreret som dårlige betalere, men det er bekymrende, at de gældsatte unges gæld bliver større.

For de unge mennesker, som har langvarige gældsproblemer, og som ender registreret i RKI, tegner halvdelen af gælden sig som misligholdt SU-lån.

Denne del er skarpt efterfuldt af gælden til teleselskaberne, heriblandt afdragene til smartphones, som ikke bliver overholdt. Og dernæst kommer forskellige typer af forbrugslån og kviklån. Halvdelen af de unge mennesker skammer sig over deres økonomi – særligt de unge med langvarige gældsproblemer.

Gældsproblemerne kan forhindre de unge i at deltage i sociale arrangementer og mange unge i gældsproblemer er i stor risiko for at miste og for at komme psykisk ud af balance.

Dette kan gøre det svært for dem at bede om hjælp til at kunne overskue deres økonomiske problemer. Der er derfor et tydeligt behov for tilgængeligheden af gældsrådgivning for Danmarks unge. Men det udstiller også et behov for præventive løsninger på unges gældsproblemer, så disse unge undgår at opbygge en gæld, som ikke kan betales tilbage.

Der er derfor brug for både tiltag fra lovgiveres side, samt udbygning af kapaciteten af landets gældsrådgivninger.

NYT FRA ECDN

SKREVET AF SEBASTIAN JAENICKE
LØPER

ECDN har indtil videre haft et travlt 2020. Januar begyndte med et forsøg på at komme i betragtning til EU Kommissionens tender; tenderen diskuterer vigtige emner inden for gældsrådgivning, der på sigt skal sikre en mere tilgængelig og kvalitetssikret gældsrådgivning i hele EU.

Organisationen, der kommer til at stå for tenderen, vil skulle afholde en række workshops i lande, hvor gældsrådgivningen i dag enten er mangelfuld eller ikke-eksisterende, så disse lande også kan få indsigt i de fordele, der er ved at yde gratis gældsrådgivning.

Der blev afholdt mange møder både online og i Bruxelles i kampen om at samle det bedste team, der skulle sikre, at ECDN fik opgaven.

Sent i januar endte en af ECDNs samarbejdspartnere dog med at trække sig, og styringsgruppen var derfor nødt til at indse, at det ikke var muligt at fortsætte. I stedet valgte ECDN at gå sammen med CBA, et analysebureau baseret i Bruxelles, som senere gik hen og vandt budet – så det hårde arbejde betalte sig, og ECDNs stemme vil blive hørt i EU, når der skal diskuteres håndtering af fremtidig gældsrådgivning i EU.

Efter tenderen blev fokus flyttet til årets første møde i ECDN Management Committee. Det blev besluttet, at mødet skulle afholdes i Bruxelles den 21. og 22. marts. Kort tid herefter blev det dog klart, at dette ikke ville kunne lade sig gøre grundet udbruddet af COVID-19.

Mødet blev i stedet afholdt online, og et af de vigtigste emner på dagsordenen var netop ECDNs svar på COVID-19 og dens potentielle følgevirkninger. I takt med at Europa lukkede ned i begyndelsen af marts, blev det hurtigt klart, at COVID-19 ville have en enorm betydning for samfunds- og privatøkonomien for millioner af mennesker over hele verden.

ECDN var derfor nødsaget til at handle hurtigt. Vi fik sat gang i vores netværk, og en side, hvor, hvor man kan finde oplysninger om tilgængeligheden af gældsrådgivning over hele Europa samt hvilken effekt udbruddet af COVID-19 har haft på denne tilgængelighed, blev opbygget. Du kan læse mere på ecdneurope.eu/covid19.

Næste skridt var oprettelsen af fire grupper, der skulle arbejde med fire vigtige områder inden for gæld og privatøkonomi.

Den første gruppe er COVID-19 and Debt Scientific Group (CoDeS). Gruppen har samlet over 20 videnskabsfolk over hele Europa inden for økonomi og samfundsvidenskaberne i et forsøg på at skabe data, der følger udviklingen af COVID-19s indvirkning på økonomien. Dette data skal skabe et videnskabeligt grundlag for at identificere, hvad der er brug for i Europa på gældsområdet.

Den anden gruppe er Financial Education Group, hvis opgave består i at koordinere oprettelsen af og arbejdet med uddannelsesværktøjer i privatøkonomi. Disse værktøjer vil på sigt blive målrettet både forbrugere, undervisere og rådgivere i et håb om at gøre befolkningen over hele Europa mere opmærksomme og beviste om håndteringen af deres privatøkonomi.

Den tredje gruppe er Debt Expert Group, der lige nu består af gældsrådgivere fra de bedste gældsrådgivningsmodeller i Europa. Gruppens opgave er at finde ud af, hvad gældsrådgivere har brug for, når de forventeligt står overfor en tsunami af overgældsatte forbrugere, der har brug for hjælp til at få styr på deres privatøkonomi igen.

Den sidste gruppe er Stakeholder Group der består af medlemmer med et politisk mindset.

Deres opgave består i at sætte gæld, overgældsætning og gælds-rådgivning på dagsordenen i Europa ved først og fremmest at identificere ECDNs medlemmers behov og dernæst se de muligheder, der er på den politiske scene i Europa.

ECDN har også startet samarbejder med aktører inden for den finansielle sektor over hele EU, da vi er af den overbevisning, at samtale og samarbejde er vejen frem, ikke forskansning og mudderkast. Derfor har ECDN haft møder med ledelsen af bl.a. FENCA, den Europæiske føderation af nationale inkasso-virksomheder, samt the Irish Banking Culture Board (IBCB) i håb om, at vi sammen kan finde holdbare løsninger, der hjælper de europæiske forbrugere.

2020 har altså indtil videre været et år fyldt med udfordringer og arbejdsopgaver for ECDN. Men det har også været en tid hvor ECDN har benyttet innovative løsninger til at imødegå disse udfordringer.

COVID-19 har vist sig at være en udfordring, men den har også vist at lige netop samarbejder som ECDN er nødvendige i forhold til at løse uforudsete og kommende gældskriser hos privatpersoner.

ECDN håber derfor på at kunne forbedre gælds-rådgivningen i Europa yderligere, til glæde og til gavn for borgere.

